

rapport

Årsbokslut 2022 Samhällsbyggnadsnämnden

Förvaltning/enhet	Samhällsbyggnadsförvaltningen
Datum	2022-12-31

Samhällsbyggnadsnämnden

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsnämndens arbete har hittills präglats till stor del av den etablering av battericellsfabrik i Lockryd som offentliggjordes strax innan jul. Etableringen förutsätter att en detaljplan upprättas för området och Boråsregionen och framför allt Borås stad hjälper till med sin expertis på området men många uppgifter får prioriteras på förvaltningen för att driva arbetet framåt.

Från årsskiftet har Svenljunga i likhet med Sveriges övriga kommuner tagit över ansvaret för insamling av returpapper vilket hittills har fungerat bra men medför ökade kostnader.

Verksamheterna har också påverkats till viss del av ökade energi- och drivmedelspriser samt allmän prisuppgång och brist på vissa varor men utan stora störningar.

Verksamheterna har också förberett för att vara behjälpliga vid mottagandet av flyktingar från Ukraina men detta har i dagsläget inte behövt aktiveras.

Verksamhet - rapport på verksamhetsmål

Fullmäktigemål 1:2 Vi är en attraktiv arbetsgivare, dit medarbetare aktivt söker sig, trivs och vill stanna kvar.

Nämndmål: Attraktiv arbetsgivare

Samhällsbyggnadsnämnden ska vara en attraktiv arbetsgivare med attraktiv arbetsmiljö

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat hittills som gjort att vi rör oss i riktning mot målet:

Vid rekrytering och anställningsintervjuer verkar Svenljunga kommun ha ett gott rykte som bra arbetsgivare. I medarbetarundersökningen för samhällsbyggnadsförvaltningen angav 92,8 procent av de anställda att de skulle

rekommendera Svenljunga kommun som arbetsgivare. Förvaltningen har tagit emot flera praktikanter under hösten och har färdigställt en kompetensförsörjningsplan. En annons för praktikplatser har lagts ut offentligt.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Förvaltningen har kommit fram till att inte genomföra planerad enkät av vad de anställda anser är en attraktiv arbetsgivare.

Förvaltningen ska jobba med målen i kompetensförsörjningsplanen som beslutades i december 2022.

Fullmäktigemål 1:3 Säkerställa framtida resurseffektivitet och kompetensförsörjning via digitala och säkra lösningar.

Nämndmål: Snabb och kvalitetssäkrad service

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat hittills som gjort att vi rör oss i riktning mot målet:

Förvaltningen utvecklar de interna processerna för projekt, daglig drift och handläggning för effektivare samarbeten och flöde. Genom långsiktig planering kan vi bibehålla leveranssäkerhet och kvalitet på till exempel dricksvatten. Personalförsörjningen till framför allt de delar av verksamheten som arbetar med etableringen i Lockryd och bostadsbyggnationen har delvis säkrats under slutet av 2022 och fortsatt rekrytering pågår.

Vid senaste kundnöjdhetsundersökningen inom avfall fick Svenljunga kommun plats 11 av 60 i samlad medelindex. Personal på återvinningscentralen får högt betyg för kunskap och servicekänsla. Svenljungas återvinningscentral Moga Returen får också högst betyg av alla deltagande kommuner i undersökningen.

Användning av digitala hjälpmedel och e-tjänster är viktiga verktyg för snabb kvalitetssäkrad service och uppföljning. En inventering har utförts för att bedöma behov av e-tjänster på förvaltningen och förutsättningarna för att digitalisera respektive process ska bedömas. Kostverksamheten har bland annat infört kostdatasystem under 2022.

Bokbilen turnerar runt i hela kommunen med två veckors intervall och önskemål om hållplatser har kunnat tillgodoses.

Samverkan med Bollebygds kommun inom miljö- och byggenhetens myndighetsutövning kopplat till interna myndighetsnämnden har tagit många steg framåt och förutsättningarna för att upprätta samverkansavtal har utretts. Även samverkan med Marks och Bollebygds kommuner inom tillståndsgivning och kontroll av efterlevnaden av tobaks- och alkohollagstiftning är under framtagande. Nämndens enheter har en hög grad av snabb återkoppling på inkomna ärenden, synpunkter och felanmälningar.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör oss i riktning mot målet:

Som liten kommun bygger många processer på samverkan och att hjälpa varandra mellan enheter eller förvaltningar vilket i sig är positivt men försvårar planering av tid till de egna projekten. Bland annat tar planeringen av stora etableringar i Lockryd och nya bostäder i Hillared, Sexdrega och Svenljunga mycket resurser från en redan ansträngd verksamhet.

Det finns risk för störningar i avfallsinsamlingen och den gemensamma förbättringsprocessen då den lokala driftledningen har haft stor personalomsättning.

Delar av digitaliseringsarbetet har fått stå tillbaka dels på grund av att tiden inte räckt till i aktuella tjänster och dels i avvaktan på val av plattform. Kostdatasystemet har varit låst på grund av tidigare felaktig användning.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Övriga enheter förutom plan- och exploateringsenheten behöver komma in tidigt i planläggningsprocessen och det är viktigt att vara noggrann och prioritera rätt bland projekten.

Tillförlitligheten i leverans av avfallstjänster har varit bättre över en längre period och detta behöver fortgå för att våra kunder ska få ännu bättre förtroende för oss.

Mängden färdigprodukter kan följas upp när kostdatasystemet är i full drift. Kockarna ska få stöttning i att laga mat från grunden och grön mat.

Vi behöver arbeta mer med hembygdsföreningarna och byalagen för att kunna planera tillsammans och nå ut till invånarna. Vi behöver hitta ett sätt att få bättre underlag om vilka aktiviteter som invånarna önskar.

Inom kultur har vi inte lyckats nå ut särskilt bra med arrangemang och aktiviteter. Då covid-restriktioner fortfarande var aktiva under planeringen för våren påverkade detta planeringen. Vi behöver också nå ut med fler aktiviteter utanför centralorten.

Kommunens system för felanmälningar behöver byggas upp på nytt då dagens e-tjänsteplattform ska bytas ut under 2023.

Nämndmål: Digital kompetens

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat hittills som gjort att vi rör oss i riktning mot målet:

En ny e-tjänsteplattform är installerad under hösten för att på sikt uppnå e-tjänster för alla ansökningar. Administrationen har avlastats för att kunna jobba riktat med den nya plattformen och utbildningsinsatser är planerade.

En inventering har utförts för att bedöma behov av e-tjänster på förvaltningen. En mall har tagits fram för respektive enhet för att bedöma enhetens digitala utveckling kopplat till de processer man äger. Förutsättningarna för att digitalisera respektive process ska bedömas enligt mallen.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Förvaltningen behöver genomföra en kartläggning av de anställdas digitala kompetens med fokus på de olika systemen inom respektive arbetsområden. I kombination med kartläggning av processer kan därefter en riktad utbildningsplan upprättas för att höja den digitala kompetensen.

Fullmäktigemål 3:1 I Svenljunga kommun upplevs bättre livskvalitet genom delaktighet, inkludering och viljan att påverka och ta ansvar med fokus på social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Nämndmål: Attraktiva miljöer

Samhällsbyggnadsnämnden ska skapa, underhålla och tillhandahålla attraktiva miljöer

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat hittills som gjort att vi rör oss i riktning mot målet:

I kundundersökningen 2021 var det återvinningscentralen Moga Returen i Svenljunga som hade bäst resultat på framkomlighet av alla 60 kommuner som deltog i undersökningen. Inom avfall upplever vi att helheten är viktig med en ny anläggning och tillräckliga personalresurser för att ge kunderna gott bemötande och en bra upplevelse vid besöket. Anläggningen är väl dimensionerad för mängden kunder och det råder sällan trängsel. Det råder även god ordning på anläggningen vilket är viktigt för kundernas upplevelse.

Inom kulturverksamheten har vi kunnat erbjuda ett attraktivt samlat vårprogram med aktiviteter för barn och vuxna, till större delen riktat till våra prioriterade målgrupper. Vi har uppmärksammat nationella minoriteters högtidsdagar med utställningar eller program.

Vi har gemensam matsedel och menyerna ser likadana ut i samtliga skolor och förskolor där två rätter med ett grönt alternativ serveras varje dag i skolorna. Flera kök har lagat mer grön mat och testat på flera nya baljväxter, vegetariska biffar och man även har börjat panera fisken själva. Personalen "skryter" om att maten lagas mer från grunden nu! Matsalarna har setts över för att mer skapa trygghet. Menyerna är uppdaterade och tydliggjorda med färgkoder och bilder för att var tydliga för alla inklusive de med behov av specialkost.

Fritidsverksamheten för ungdomar ser stora fördelar i den utveckling som sker i ungdomsproducerade aktiviteter där ungdomarna själva planerar och genomför aktiviteter med stöttning från fritidsledare.

Arbetet med "Gestaltad livsmiljö" är påbörjat i samarbete med Boråsregionen och andra kommunala parter.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör oss i riktning mot målet:

Avsaknad av timanställda till fritidsverksamheten har påverkat möjligheten att jobba med ungdomsproducerade aktiviteter eller planering av dessa.

Arbets sättet för området "Gestaltad livsmiljö" är inte klart ännu men arbetet fortsätter under 2023.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Inom kosten behövs det fler matråd och mer samverkan med skolan för att få ett optimalt matsalsklimat. Det behövs fördjupad utbildning om specialkost och inspiration i grön matlagning.

Inom avfall behöver arbetet med bemötande och service bibehållas för att besökarna ska känna sig välkomna och rutiner för städning och underhåll behöver utvecklas för att bibehålla trivseln.

Vi har kunnat erbjuda programpunkter utanför centralorten såsom barnteatrar, författarbesök och kulturworkshops är nära att nå vårt uppsatta mål med att ha minst 25 procent av verksamheten utanför tätorten.

Fullmäktigemål 4:2 Bidra till fler giftfria miljöer samt skydda den biologiska mångfalden och naturliga livsmiljöer.

Nämndmål: Minskad påverkan på den globala miljön

Samhällsbyggnadsnämnden ska arbeta för en minskad påverkan på den globala miljön och bibehålla den naturresurs vi har lokalt.

Bedömning	Trend
	

Kommentar:

Positiva resultat hittills som gjort att vi rör oss i riktning mot målet:

Kostenheten mäter numera sina nyckeltal och kökspersonalen är mer medveten om resultaten. Verksamheten lagar mer mat från grunden och matsvinnet har minskat. Ett klimatprojekt inom skolkosten, Klimatoxarna, har lanserats under hösten. Matsedeln är klimatsmart med mer grönt och klimatpåverkan har minskat under perioden.

Kulturenheten har arbetat med att inspirera till återbruk för både barn och vuxna genom aktiviteter och föreläsningar samt medverkat i höstens Hållbarhetsfestival.

Insamlingen av plastförpackningar har ökat konsekvent genom våra två insamlingssystem sedan kommunen införde fastighetsnära insamling 2019.

Anläggningarna inom VA är stora energi- och kemikalieförbrukare och med hjälp av kunnig och driven personal arbetar VA-enheten hela tiden med att optimera driften för att minska förbrukningen. Fortsatt automatisering av VA-anläggningarna minskar personalens bilkörning och ger en säkrare drift. Aktivt arbete med läcksökning och inläckage i ledningsnätet ger minskad förbrukning av energi och kemikalier förutom att det kan spara grundvatten.

LONA-bidrag har beviljats till ett initiativ för att skapa våtmark för biologisk mångfald i en av kommunens skogar.

Negativa resultat hittills som gör att vi inte rör oss i riktning mot målet:

Det kan vara svårt att få de personella resurserna att räcka för att driva olika projekt inom området vilket påverkar resultatet negativt.

Livsmedelsbudgeten gör det ibland svårt att välja ekologisk och svenska livsmedel på grund av priset.

Det uppstår relativt mycket matsvinn i kommunens hushåll. Vid senaste plockanalysen av avfall för småhus uppdagades det att en hel del matsvinn i form av förpackat matavfall slängs i restavfallet som går till förbränning.

Det är svårare att nå fram med information till vuxna i klimat och miljöfrågor, vi har inte så många besökare på våra aktiviteter inom området där.

Vilka åtgärder behövs för att nå målet?

Vi behöver öka kompetensen hos egen personal genom utbildningar och genomföra informationskampanjer till allmänheten via olika kanaler. Vi behöver hitta rätt aktiviteter som lockar vuxna besökare till våra arrangemang inom området.

Ytterligare utbyggnad av fastighetsnära insamling av förpackningar och tidningar i linje med regeringens beslut. Ett kommunalt ansvar innebär också att det finns möjlighet att utveckla 4-fackssystemet genom att ändra i vilket fack som vi samlar in de olika fraktionerna i. Vi fortsätter att omvärldsbevaka och vara kreativa för att hitta avsättning för att kunna sortera ut nya fraktioner på återvinningscentralen.

Matsedeln behöver anpassas mer mot klimatsmarta alternativ och det är viktigt att kunna följa upp rätt klimattal på ett enkelt sätt. Matsvinnsvågar behövs för att underlätta vägning och därmed uppföljning varje dag.

Förutom information om fördelarna med minskat matsvinn så skulle obligatorisk matavfallssortering för hushållen kunna minska mängden matavfall i restavfallet och då även svinnet. Stigande matpriser kan också ha effekt i ett minskande matsvinn.

Ekonomi

Skattefinansierade verksamheter

Ledning och utveckling, markreserven och nämndens arbete.

Skogsintäkterna är lägre än budgeterad belopp. Stor del av skogsuttaget för 2022 var planerat till skogsmark som nu har bytts bort mot mark i Lockryd. En del andra åtgärder (gallring och avverkning) har stoppats eller fördröjts av hårdare tillämpning av artskyddsförordningen efter domslut i EU-domstolen. Detta härleda till ett underskott under 2022 på cirka 420 000 kronor.

Kulturenheten.

Bokbilen har fått högre driftkostnader än planerat, främst fordonsskatt och drivmedel. Vilket härleda till ett underskott på 18 000 kronor.

Fritidsenheten.

Trots få förfrågningar om hyra av badhus samt träningsläger är intäkterna för badhuset förbättrat och närmare före pandemin. Resultatet är bättre än prognosticerade med ett överskott om cirka 453 000 kronor.

Miljö och bygg.

Enheten gör ett större överskott men främst beroende på svårigheter att hitta personal i tid för att minimera vakanser. Resultatet på personalbudget är ett överskott om 1,323 miljoner kronor. Lägre intäkter på grund av minskade bygglovs ansökningar samt högre kostnader kopplats till köp av konsulttjänster vid framförallt detaljplaner dock dämpade effekten av överskottet.

Gatuenheten.

Under årets första månader har det snöat mycket. Kostnader för snöröjnings insatser och framförallt halkbekämpningen (november och december månader) är dyrare än förväntade med ett underskott om cirka 900 000 kronor jämfört budgeten för perioden. Årets resultat är ett underskott på cirka 409 000 kronor.

Kostenheten.

Underskottet från inköp av livsmedel under 2022 blev 2 009 000 kronor jämfört budgeten. Avvikelse under november-december 2022 är cirka 600 000 kronor. Vi har upptäckt att vi inte följer den av fullmäktige beslutade debiteringsmodellen

som ange att verkligt utfall av livsmedel ska debiteras i efterskott. Förvaltningen behöver uppdatera debiteringsmodellen i samverkan med beställande förvaltningar.

Verksamheten fick tillskott om 1 miljon kronor för 2022 för de oförutsedda kostnaderna kopplat till ökningen av livsmedelskostnader.

Årets resultat är ett underskott på cirka 550 000 kronor.

Taxefinansierad verksamhet

Avfallsenheten

Enheten har ett ackumulerad underskott på cirka 3,5 miljoner kronor jämfört med prognosticerade underskottet på 3,0 miljoner kronor. Det är framförallt oförutsedda kostnaden kopplat till entreprenader som kan utläsas. Budgeterade underskottet för 2022 är 3,5 miljoner kronor och utifrån det håller verksamheten sin budget.

VA-enheten

Årets resultat för enheten är ett överskott om cirka 2,6 miljoner kronor inklusive det reglerade överskottet (1,2 miljoner kronor) som tas med från 2021. Det är framförallt lägre personalkostnader på cirka 0,9 miljoner kronor som kan utläsas.

Nettokostnadsutveckling	Utfall	Utfall	Utfall	Budget	Avvikelse
miljoner kronor	2020	2021	2022	2022	2022
Fritid	-9,2	-9,5	-9,0	9,4	0,4
Kultur	-6,4	-6,9	-7,2	7,2	0,0
Samhällsbyggn. chef	-5,4	-4,3	-5,9	5,5	-0,4
Gata & park	-13,1	-16,0	-16,7	16,3	-0,4
Kost	-0,7	-1,1	-0,5	0,0	-0,6
Miljö o bygg	-4,6	-5,5	-7,3	7,7	0,4
Nettokostnad	-39,3	-43,2	-46,5	-46,0	-0,6
Nettokostnad exkl. kost			-46,0	-46,0	0,0
Taxefinansierade verksamheter före resultatreglering					
Avfall	-5,6	-2,8	-3,5	-3,0	-0,5
VA- enheten	0,5	2,1	2,6	1,7	0,9

Bruttokostnad- /intäkt	Intäkte r Utfall	Intäkte r Budget	Intäkter Avvikels e	Kostnade r Utfall	Kostnade r Budget	Kostnade r Avvikelse
miljoner kronor	2022	2022	2022	2022	2022	2022
Fritid	3,8	-3,8	0,0	-12,8	13,2	0,4
Kultur	0,9	-0,9	0,0	-8,2	8,2	0,0
Samhällsbyggn. chef	1,0	-2,0	-1,0	-6,9	7,5	0,6
Gata & park	1,1	-1,0	0,1	-17,8	17,3	-0,5
Kost	28,2	-24,7	3,5	-28,7	24,6	-4,1
Miljö o bygg	6,5	-7,4	-0,9	-13,8	15,1	1,3
Summa	41,5	-39,8	1,7	-88,2	86,0	-2,3
Taxefinansierad e verksamhet före resultatreglerin g						
Avfall	18,1	-22,6	-4,5	-21,6	22,6	1,0
VA- enheten	33,0	-33,2	-0,2	-30,4	33,2	2,8

Personal

Antalet anställda är något högre än vid samma tidpunkt föregående år bland annat på grund av utökning kopplat till samhällsutveckling. Under 2022 har det fortsatt varit svårt att tillsätta tjänster inom vissa områden eller specialistyrken.

Antal arbetade timmar har ökat med cirka 16 procent motsvarande 0,7 tjänst vilket är naturligt med tanke på att fler verksamheter är i drift nu jämfört med förra årets pandemirestriktioner. Även behovet av timvikarier kopplat till sjukdom, främst inom kosten, påverkar.

Sjuktalen har ökat något jämfört med 2021. Många var korttidssjuka i covid-19 främst under januari och februari men sett till helår var korttidssjukskrivning något lägre. Förvaltningen upplever att en del planerade operationer som blivit framskjutna på grund av pandemin nu genomförts vilket till viss del påverkar långtidssjukskrivning.

Antal timmar utförda av timavlönade visstidsanställda

	220101-	221231	210101-	211231
	Antal timmar	Motsv.antal årsarb	Antal timmar	Motsv.antal årsarb
SBF	10 228	5,2	8 825	4,5

Anställda per anställnings- och löneform

	221231				211231			
	Antal personer	Månadsavl. Tillsvidare	Månadsavl. Visstid	Motsv. antal årsarb	Antal personer	Månadsavl. Tillsvidare	Månadsavl. Visstid	Mot sv. antal årsarb
SBF	100	91	9	94,7	98	88	10	90,1

Frånvaro

	220101-	221231		210101-	211231	
	Sjukfrånv. total	Sjukfrånv. korttids	Sjukfrånv. långtids	Sjukfrånv. total	Sjukfrånv. korttids	Sjukfrånv. långtids
SBF	5,8%	3,1%	2,7%	5,7%	3,8%	1,9%

Bilaga 1 Enheternas verksamhetsberättelser

Miljö- och byggenheten

Året har präglats av arbete kring detaljplanen för industri i Lockryd. Parallellt har mycket arbete fått läggas på rekrytering till den nya plan- och exploateringsenheten. Trots riktade insatser är det väldigt utmanande att rekrytera in ytterligare resurser. Att konsultsidan också har svårt att hinna med kan ses som ett kvitto på att konkurrensen kring kompetenta medarbetare är hög inom branschen.

Arbetet med Lockryds industriområde har fått en påverkan på andra projekt i verksamheten. Digitaliseringsarbetet har inte kommit så långt som vi hoppats. Skanning av bygglovarkiv har återigen fått skjutas på grund av resursbrist, förhoppningen är fortfarande att detta ska kunna ske med hjälp av det utökade administrativa stödet.

Avtal har börjat formuleras med andra sjuhäradskommuner för att utlokalisera tillstånd för och tillsyn av alkohol och tobak samt myndighetsutövning under interna myndighetsnämnden.

Avslutningsvis ser enheten fortsatt att följande områden är högt prioriterade

- Resurssäkra verksamheterna och arbeta aktivt med arbetsmiljö och personal för att vara en attraktiv arbetsgivare.
- Digitalisera processer/arbetsflöden och skapa gemensamma riktlinjer i den dagliga driften.
- Verka och arbeta för gemensamt arbetssätt med andra sjuhäradskommuner.

Kulturenheten

Kulturenheten kan summera ett lyckat år för verksamheten! Från årets första månad med kvarvarande covid-restriktioner till årsslutet har det skett stora förändringar. Besökarna har återvänt i hög grad, med dem också större efterfrågan på vårt utbud och aktiviteter. Framförallt är satsningen på mycket aktiviteter riktade till barn väldigt lyckad, något som är möjligt tack vare ett statligt bidrag som möjliggör anställning av en fritidsledare på deltid. Under året har vi också fått anpassat bibliotekets garage så att bokbilen Hjulius nu finns i verksamheten hela tiden, vilket förbättrat personalens arbetsmiljö, nyttjandegraden av bokbilen och förlänger hållbarheten på konstverket på dess utsida.

Samarbetet med övriga Sjuhäradsbiblioteken har gjort stora framsteg under året. I juni blev samverkansavtalet klart och precis före jul blev upphandlingen av ett nytt gemensamt bibliotekssystem klart. Projektet med att konvertera de åtta kommunerna till det nya systemet kommer påbörjas under hösten 2023 och beräknas vara klart senast i april 2024.

Under hösten fattade nämnden beslutet att spara in en heltidstjänst på biblioteket från 2023. Det får till följd att öppettiderna minskas från årsskiftet och att servicegraden sänks något.

Gatu- och fritidsenheten

Fritid

Moga fritid har haft bra besöksstatistik under 2022. Renovering av badhuset Kaskad i Mark har varit starkt bidragande. Besökare har hittat tillbaka till vår populära vattengymnastik efter pandemin vilket är väldigt glädjande. Tyvärr är efterfrågan på träningsläger och privata bokningar fortfarande låg. 84 procent av kommunens 8-åringar klarar kraven för simkunnighet vilket lever upp till det mål som verksamheten har, vilket är 80 procents simkunnighet.

Sedan årets start har Ung i Svenljunga haft 109 olika aktiviteter på totalt 426 timmar. Man har haft över 1000 besök i dessa aktiviteter och verksamheter. Detta är en bra start och man hoppas att nå fler i den nya ungdomsorganisationen som startar efter årsskiftet. Under detta år har man i haft 33 timmar och 45 minuter av ungdomsproducerad verksamhet. Detta är något man arbetar med att öka genom olika metoder.

Gata park

Den dagliga verksamheten på enheten har pågått enligt plan. En vädermässigt varierad vinter gjorde att snö och halkbekämpningen krävde stora ekonomiska och personella resurser. De administrativa delarna på enheten fungerar väldigt bra vilket är glädjande. Byggnation av GC-leden Pyttebanan förbi Kinds GK slutfördes under året. Projektet Boråsvägen etapp 2 slutfördes i december med ett mycket lyckat resultat. Nyanläggning av utdömd gatubelysning på flera platser i kommunen är utförd och har gått som planerat. Ett omfattande arbete med elsäkerhetsbesiktningar i kommunens samtliga samhällen är i sitt slutskede samt arbetet med att hitta och åtgärda energikrävande belysningspunkter.

Avfallsenheten

Verksamheten har under början av året präglats av pandemin och vår oroliga omvärld. I januari hade vi en period så hög sjukfrånvaro att vi var nära att behöva stänga Moga Returen pga personalbrist. Lagom till att vi ridit ut pandemistormen drabbades Europa av krig vilket påverkat marknaderna för energi och andra resurser som är nödvändiga för avfallshanteringen. Avfallsenheten tog fram ett förslag till nämnden om löpande indexjustering av befintliga avtal då den finansiella påverkan av drivmedelspriserna var så stor att entreprenörerna riskerade konkurs med följden att kommunen skulle stå utan entreprenör.

Arbetet med att implementera Sjuhärad kommunernas gemensamma avfallsplan har påbörjats under året. Stort fokus har varit på att hitta rätt i de olika rollerna och vem som gör var lokalt och på delregional nivå.

Certifiering av personalbyggnaden på Moga Returen för miljöbyggnad silver har godkänts och byggnaden är nu preliminärt certifierad. Arbetet som återstår är att certifieringen ska verifieras inom tre år efter den preliminära certifieringen.

Från och med den 21 april så är avfall- och VA-enheternas e-tjänster kopplade till verksamhetssystemet EDP Future igång och nu kan våra kunder se sina fakturor, lämna mätarställning på sin vattenmätare mm på kommunens hemsida.

Kostenheten

Året började med stor påverkan av pandemin med frånvaro. Sedan har vi kunnat jobba på bra och många målarbeten har genomförts. Vi jobbar aktivt med att nå våra klimatmål och har lyckats att bland annat sänka vårt matsvinn. Höstterminen startades upp med ny matsedel för både skola, förskola och äldrematen. Skola och förskola har nu en näringsberäknad matsedel. Våra skolor med tillagningskök serverar nu två rätter, mycket positivt trend vi serverar fler gröna portioner nu. Vi har tydliggjort våra matsedlar i köken, tydlig uppmärkning av vad maten innehåller. I höst introducerade vi vårt klimatprojekt: Svenljungas egna Klimatoxar flyttar in. Våra vakanta tjänster har blivit tillsatta med kompetenta kockar. Vi har serverat närproducerat kött på menyn. Köken lagar mer från grunden. Minskat våra inköp av färdigrätter med cirka 20 procent. Äldrematen har en gemensam matsedel, även denna är gjord av vår matsedelsgrupp bestående av kockar, utvecklare och kostchef.

VA-enheten

VA-enheten har klarat sitt uppdrag på ett bra sätt under 2022. VA-enheten har producerat och levererat ett godkänt dricksvatten och renat spillvattnet enligt

gällande tillstånd. I början på året hade man stora utmaningar med pandemin och det flaggades också för att det kunde bli brist på kemikalier. Någon brist uppstod inte under 2022 men risken kvarstår och för att minska konsekvensen så har man sett över kemikaliehanteringen och lagringen så att man har så stora marginaler som möjligt. Ett annat orosmoln som dök upp under året var den ökande inflation och kostnadsökningen på material och tjänster som påverkar driftbudgeten negativt. När det gäller vattenläckor så var våren och sommaren relativt lugn med få vattenläckor medan hösten har varit stökigare. Totalt blev det 9 stycken vattenläckor under 2022.

VA-enheten har påverkats mycket av den eventuella framtida etableringen av en batterifabrik i Lockryd industriområde med ett framtida planerat bostadsbyggande i framförallt den norra delen av kommunen. Vi har genomfört tre utredningar för att se hur man kan möta det framtida ökade behovet av vatten- och avloppstjänster. VA-enhetens investeringsprojekt har genomförts utan några större problem. Några större lyckade projekt är dagvattenhanteringen runt Boråsvägen med installation av ett fördröjningsmagasin som ska klara av att möta framtida klimatförändringar med mer nederbörd. Ett liknande arbete med dagvatten har gjorts då Blåkläder bygger ut sin anläggning i Svenljunga. Här drog man om dagvattenledningarna och dubblerade volymen i dagvattendammen nedanför Blåkläder.

Vi har arbetat med fyra enhetsmål där ett av målen är att minska vattenförlusterna och där har vi minskat vattenförlusten med 3 procent jämfört 2021 års nivå och med 1 procent jämfört med 2020 års nivå. Ett annat mål är att öka kunskapen om VA-verksamheten och där har vi nu återupptagit möjligheten att erbjuda studiebesök på Svenljunga reningsverk.

Årsredovisning för VA-verksamheten

	2022	2021	2020	2019
Producerad mängd vatten i m ³	603709	637656	640641	641768
Debiterad mängd vatten m ³	467427	470375	484893	475366
Odebiterad mängd vatten i % (Läckor, spolning av nätet, Uttag från brandposter etc)	23 %	26 %	24 %	26 %

Nyckeltal: Dricksvatten de senaste fyra åren

Verksamhetsberättelse

Lagen om allmänna vattentjänster ställer krav på att VA-verksamheten särredovisas och att särskild balans- och resultaträkning upprättas. VA-verksamheten är särredovisad både när det gäller driften och som egen balansenhet där tillgångar och skulder redovisas på separat ansvarskod. Verksamheten följer kommunens redovisningsprinciper.

Verksamheten

VA bedriver verksamheter i tolv fastställda verksamhetsområden inom kommunens tätorter avseende dricks-, avlopps- respektive dagvatten. Anläggningarna utgörs av elva vattenverk, tio reningsverk, pumpstationer, tryckstegringsstationer och högreservoarer, totalt cirka 65 anläggningar.

Allt producerat dricksvatten i vattenverken kommer från grundvatten. Vattenkvaliteten är genomgående god. Viss avskiljning av järn och mangan kan förekomma. Totalt producerades 603 709 kubikmeter renvatten från vattenverken och kommunen har idag tolv grundvattentäkter i bruk som sammanlagt försörjer cirka 7 000 personer, vilket är cirka 70 procent av kommuninvånarna, med vatten.

Vid reningsverken renas avloppsvattnet genom mekanisk, biologisk och kemisk rening för reduktion av organiskt material (BOD7) samt näringsämnen kväve och fosfor. Slammet som produceras i reningsverken avvattnas och transporteras till Borås Energi och Miljö's anläggning på Sobacken för rötning och förbränning.

VA-nätet består av 126 kilometer dricksvattenledningar, 125 kilometer spillvattenledningar och 84 kilometer dagvattenledningar. Kvaliteten på ledningsnätet är varierande med ledningar allt från 1920-talet till nyanlagda. Därför är en kontinuerlig förnyelse och sanering nödvändig för att bibehålla ett fungerande ledningsnät. Förnyelse av ledningsnätet har utförts enligt fastställd saneringsplan.

Personal

Personalen på VA består av 12 personer; 9 män och 3 kvinnor.

- VA-chef 100 %
- VA ingenjör 2 st á 100 %
- Projektledare 2 st á 100 %
- Arbetsledare drift 100 %
- Styr- och reglertekniker 100 %
- Drifttekniker 3 st á 100 %
- Rör-och anläggningstekniker 2 st á 100 %

VA-kundtjänst delas med avfallsenheten.

Mål

VA-enheten har som mål att minska vår miljöpåverkan genom att tänka hållbart och att ständigt arbeta med att optimera kemikalie- och energiförbrukningen. Allt som VA-enheten planerar, bygger och underhåller ska ha ett långsiktigt tänk. VA:s anläggningar kommer att finnas kvar i många år.

För att nå dessa mål så har VA-enheten ett antal aktiviteter som man arbetar med. Dessa består av bl.a. att underhålla ledningsnätet genom att minska tillskottsvatten till spillvattennätet, koppla bort tak-, dränvatten, relina avloppsledning med mera. Uppströmsarbetet är en viktig del i att få bort sådant som man inte ska spola ner i avloppet.

Utbildning av personalen är också en viktig del för att kunna drifta och underhålla VA:s alla anläggningar så effektivt och optimalt som möjligt.

Årets resultat

VA-enheten hade budgeterat att göra ett överuttag på 1,7 miljoner kronor 202201 inklusive 0,5 miljoner kronor som skulle flyttas till fonden enligt kommunfullmäktiges beslut. Vid årets slut uppgick överuttaget till cirka 1,9 miljoner kronor. Anledningen till det ökade överuttaget beror framförallt på lägre personalkostnader. 0,5 miljoner kronor av överuttaget läggs i en fond för framtida nyinvestering i ett projekt för VA-försörjning till norra kommunen. Resterande föras över till 2023 vilket enligt principen ska regleras inom tre års period.

Projekt och underhåll

Då VA har många anläggningar och ett stort ledningsnät så har man ett ständigt behov av underhåll och investeringar. Nedan kommer ett axplock av projekt som har pågått under 2022.

Ledningsnätet har filmats för att få mer underlag till ledningssaneringsplanen som är ett levande dokument för att kunna fastställa projekten för nyanläggande och underhållet av ledningsnätet. Ledningssanering är ett ständigt återkommande projekt som vi jobbar med.

Några större lyckade projekt är dagvattenhanteringen runt Boråsvägen med installation av ett fördröjningsmagasin som ska klara av att möta framtida klimatförändringar med mer nederbörd. Ett liknande arbete med dagvatten har gjorts då Blåkläder bygger ut sin anläggning i Svenljunga. Här drog man om dagvattenledningarna och dubblerade volymen i dagvattendammen nedanför Blåkläder.

För att få en säkrare övervakning av våra pump- och tryckstegringsstationer så har vi bytt ut undercentraler och modem i ett antal anläggningar. Nu kan man följa driften på bättre sätt.

För att få ett ökat juridiskt skydd av våra grundvattenuttag så har VA ansökt om vattendomar för Håcksvik och Östra Frölundas råvattentäkter.

För att säkra tillgången till Östra Frölundas grundvattentäkt har man anlagt en väg så att man kommer åt tälten även om Ätran har höga flöden.

Vattnet från lakvattendammen för Moga deponi, som pumpades till Svenljunga avloppsreningsverk är nu så rent att vi efter ombyggnad kan släppa det direkt via en dagvattendamm till recipient.

För att försvåra för obehöriga att komma in på Svenljunga avloppsreningsverk så har man monterat ett staket runt hela området och monterat en grind som alltid är stängd.

Ett antal av våra vattenverk har fått nya tak.

Framtid

Utmaningar framöver är att restaurera eller ersätta våra äldre vatten- och avloppsreningsverk samt öka förnyelsetakten på ledningsnätet.

Branschorganisationen Svenskt vatten menar att investeringstakten på ledningsnätet behöver öka och att taxan behöver höjas för att klara kommande investeringar. Svenljunga kommun är stor till ytan och har många vattenverk, avloppsreningsverk, pumpstationer och mil ledning i förhållande till antalet

anslutna. Detta innebär att ett relativt litet taxekollektiv ska finansiera förnyelsen. Det finns också områden med bebyggelser långt ifrån befintligt VA som kan komma att få kommunalt VA. Detta kommer att medföra långa överföringsledningar med eventuella problem med svavelväte.

En annan stor framtida utmaning är exploateringen av industriområdet i Lockryd. Oavsett om det blir en batterifabrik eller annan verksamhet så kommer det att ställas stora krav på kommunalt VA i hela norra delen av kommunen. Både verksamheter och krav på boenden kommer att öka. Våra befintliga vatten- och reningsverk har en begränsad kapacitet. Därför är det otroligt viktigt att VA-enheten kommer in tidigt i processen för att man ska hinna med att bygga ut vatten och avlopp så att man hinner möta det framtida behovet.

En annan utmaning är att rekrytera och behålla kompetent personal i en bransch där färre utbildas än behovet på arbetsmarknaden. Kommunal verksamhet har svårt att konkurrera med privata företag gällande löner och personalförmåner.

	2022	2021	2020	2019
Antal vattenläckor	9	8	11	9
Antal vattenläckor/km ledning	0,071	0,063	0,087	0,071

Nyckeltal: Vattenläckor de fyra senaste åren

	2022	2021	2020	2019
Mottaget mängd vatten i m ³	979388	1251440	1325735	1073151
Ovidkommande vatten i m ³	511961	787281	840842	600844
Ovidkommande vatten i %	52 %	62 %	63 %	56 %

Nyckeltal: Avlopp de fyra senaste åren

BALANSRÄKNING miljoner kronor	Not	2022-12-31	2022-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar	7		
Byggnader, mark och markanläggningar		174,8	154,7
Inventarier		3,6	4,1
Pågående arbeten		31,6	18,9

BALANSRÄKNING miljoner kronor	Not	2022-12-31	2022-12-31
Summa anläggningstillgångar		210,0	177,7
Omsättningstillgångar			
Förråd		0,4	0,5
Kundfordringar		0,9	0,7
Övriga kortfristiga fordringar		0,0	0,1
Summa omsättningstillgångar		1,3	1,3
SUMMA TILLGÅNGAR		211,3	179,0
SKULDER			
Långfristiga skulder			
Periodiserade anslutningsavgifter	1	25,4	24,4
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		1,3	2,0
Skuld till VA abonnenter	8	14,0	13,5
Övriga skulder		1,4	1,2
Upplupna kostnader och förutb intäkter		1,5	2,0
Skuld Svenljunga kommun	9	167,3	136,0
SUMMA SKULDER		211,3	179,0

Balansräkning 2022

RESULTATRÄKNING miljoner kronor	Not	2022	2021
Verksamhetens intäkter			
Brukningsavgifter	1	29,1	28,5
Anslutningsavgifter	1	1,8	1,8
Periodisering av anslutningsavgifter		-1,0	-1,1
Förutbetalad intäkt (överuttag)	8	-2,6	-2,0
Övriga externa intäkter		0,2	0,4
Interna intäkter (inom kommunen)	2	2,9	2,4
Summa intäkter		30,4	30,0
Verksamhetens kostnader			
Entreprenader		2,8	3,3
Personalkostnader	3	8,6	8,9
Övriga kostnader		9,4	9,7
Avskrivningar	4	6,3	6,0
Interna kostnader (inom kommunen)	5	2,3	2,1

RESULTATRÄKNING miljoner kronor	Not	2022	2021
kommunen)			
Summa kostnader		29,4	29,0
Ränta (extern)		0,0	0,0
Ränta (intern)	6	1,0	1,0
Årets resultat		0,0	0,0

Resultaträkning 2022

Noter

Not 1 Taxor bruks- och anläggningsavgifter

Den rörliga VA-avgiften syftar till att täcka kostnader i samband med vattenproduktion och spillvattenrening.

Den fasta avgiften skall täcka alla övriga kostnader, såsom underhåll på ledningsnätet och administration.

Anslutningsavgifterna har tidigare intäktsförts helt inbetalningsåret, men fr o m 2008 periodiseras de på 40 år.

Not 2 Interna intäkter

Denna post innefattar interna konsumtionsavgifter samt interna intäkter för arbeten som VA-verksamhetens personal utfört åt andra enheter inom kommunen.

Not 3 Personalkostnader

Personalkostnaderna har fördelats till VA-verksamheten efter uppskattad tid.

Not 4 Avskrivningar

Anläggningstillgångar skrivs av enligt plan med hänsyn till förväntad nyttjandeperiod.

För diverse komponenter se kommunens redovisningsprinciper.

Not 5 Interna kostnader

Interna arbetskostnader består av lönekostnader för servicemän från andra enheter, t ex gata/park som utför

VA-jobb. Timpriset innefattar kostnader för lön, arbetsledning, bilar, maskiner, telefon m m.

OH-kostnaden uppgår till 2% av VA:s bruttoomslutning enligt beslut i Kf 1999-04-12. Denna avgift skall täcka VA-kollektivets andel av administrationskostnader hänförliga till kommunledningsförvaltningen.

Not 6 Räntekostnad

VA-kollektivet betalar internränta om 0,8 % i enlighet med kommunens verksamhetsplan. Räntan är baserad

på kommunens totala kapitalkostnad. Underlaget för ränteberäkningen är fr o m 2009 genomsnittligt lån från kommunen under året.

Not 7 Materiella anläggningstillgångar	Miljoner kronor	Miljoner kronor
Verksamhetsfastigheter	2022	2021
Ingående bokfört värde	154,7	140,9
Nyanskaffningar	21,4	18,6
Årets avskrivning	-1,3	-4,8
Utgående bokfört värde	174,8	154,7
Inventarier		
Ingående bokfört värde	4,1	4,0
Nyanskaffningar	0,0	0,5
Årets avskrivning	-0,5	-0,5
Utgående bokfört värde	3,6	4,1

Not 8 Skuld till VA-abonnenter

Skuld till VA-abonnenter består av tidigare års överskott som uppstått p g a överuttag från abonnenterna.

Dessa medel skall intäktsföras och återföras till avgiftskollektivet inom en treårsperiod och kommer således att leda till reducerad brukningsavgift.

Nuvarande överuttag kommer emellertid inte att återställas, utan i enlighet med politiskt beslut användas till täcka avskrivningskostnader för framtida nyinvesteringar (lag om allmänna vattentjänster § 30).

Skuld till VA-abonnenter (miljoner kronor)	2022	2021
Ackumulerade överuttag		
Ingående skuld	13,5	11,4
Överuttag	0,5	2,1
Återföring av överuttag	0,0	-0,0
Utgående ackumulerad skuld avseende överuttag	14,0	13,5

Not 9 Skuld Svenljunga kommun

VA-verksamheten har inga externa lån utan finansiering sker via kommunen.

Alla transaktioner sker via kommunens likvidkonton och nettot av dessa påverkar skulden till kommunen.